

Nr 1180

Av fru **Jonäng m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 25, angående musik- och dansutbildning m. m.

(Lika lydande med motion nr 1025 i Första kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 25 framlägges förslag angående musik- och dansutbildning m. m. Propositionen bygger på förslag av 1965 års musikutbildningskommitté samt från en utredningsman som haft till uppgift att överväga organisationen av en statlig scenisk utbildning.

Den frivilliga musikutbildningen

Den frivilliga musikutbildningen ägnas enligt vår uppfattning alltför ringa uppmärksamhet i föreliggande proposition. Denna musikutbildning spelar en grundläggande roll för musiklivet. Den får sägas utgöra ett nödvändigt komplement till den klassvisa musikundervisningen inom det allmänna skolväsendet. I klassundervisningen får eleverna de grundläggande musikaliska kunskaperna. Målsättningen för den frivilliga musikutbildningen är att bereda eleverna tillfälle att delta i individualiserad musikundervisning, vars syfte är att utveckla färdighet i ämnet. Det är inte möjligt att, såsom kan ske i fråga om andra ämnen, ge denna individuella undervisning inom klassens ram.

1965 års musikutbildningskommitté betraktar "den frivilliga musikundervisningen som en viktig del av skolans musikverksamhet, nödvändig för att ämnet musik skall kunna jämföras med övriga ämnen i fråga om möjligheter att bidra till den enskilda elevens utveckling bl. a. genom en så långt möjligt individualiserad undervisning".

För närvarande är organisationen av den frivilliga musikutbildningen mycket oenhetlig. Sålunda finns kyrkomusikernas fria undervisning, studieförbundens musikcirklar, frivillig musikundervisning i kommunal regi samt privat musikundervisning. En sådan uppdelning av ansvaret för undervisningen är förenad med påtagliga nackdelar. Utbudet av utbildning från olika håll kan verka förvirrande på såväl eleverna som deras föräldrar. Undervisningen sker under olika ekonomiska betingelser. Den pedagogiska förnyelsen blir ej sällan eftersatt. Vidare föreligger svårigheter att samordna den frivilliga musikutbildningen med det allmänna skolväsendets klassvis bedrivna musikutbildning.

Det är därför enligt vår mening angeläget att en samordning kommer

till stånd. Den frivilliga musikutbildningen bör när det gäller grundskolan ligga inom det allmänna skolväsendet och utvidgas till att omfatta även elever på låg- och mellanstadierna.

Departementschefen säger i propositionen att fortsatta överväganden kommer att göras, i anslutning till musikutbildningskommitténs betänkande, i fråga om samordningsfrågorna. Därvid bör enligt vår mening de synpunkter som här tagits upp beaktas. Vi förutsätter att förslag förelägges riksdagen när nämnda överväganden gjorts.

Det ekonomiska ansvaret för den frivilliga musikutbildningen i kommunal regi åvilar för närvarande kommunerna. Detta är inte tillfredsställande. Enligt vår mening bör staten bidra till här ifrågavarande kostnader. Riksdagen bör sålunda uttala sig för principen att statsbidrag skall utgå enligt samma grunder som gäller för statens bidrag till det kommunala skolväsendet.

Kyrkomusiken

Kyrkomusiken har sedan lång tid spelat stor roll för musiklivet i vårt land. Intresset för denna musik har ökat avsevärt under senare år. År 1943 beräknades kyrkokörernas antal till 1 552. År 1959 hade det ökat till 3 200. Sistnämnda år var antalet körmedlemmar omkring 41 000. Officiella siffror för senare år föreligger inte, men med ledning av anslutningen till Sveriges kyrkosångsförbund beräknas för närvarande omkring 60 000 personer ingå i olika kyrkomusikensembler inom svenska kyrkan. Till detta kommer en omfattande musikverksamhet inom frikyrkorna.

Det föreligger emellertid en växande brist på kyrkomusiker. Sålunda kan nämnas att knappt hälften av skolkantorstjänsterna var besatta hösten 1969. Reformerna inom skolväsendet är en av orsakerna till den föreliggande bristen. Det förhållandet att tjänstgöringen är förlagd till kvällar, veckoskiftet och ferier gör kombinationen lärare-kyrkomusiker numera mindre attraktiv.

Mot denna bakgrund framstår en omorganisation av kyrkomusiken såsom nödvändig. Musikutbildningskommittén har i enlighet med sina direktiv lagt fram förslag till en sådan och därvid bl. a. föreslagit rent musikaliska tjänster av heltidskaraktär, där kyrkomusikaliska uppgifter skulle förenas med musikpedagogiska i en eller annan form. Som komplement härtil föreslås dels kantorstjänster på deltid, dels organisttjänster med någon form av pedagogiska uppgifter.

Departementschefen finner det i dagens kyrkopolitiska läge "knappast vara tillrådligt att genomföra en så omfattande omorganisation av kan-

torstjänsterna som den kommittén föreslår". Vi kan inte dela denna uppfattning. Oavsett vilket förhållande som råder mellan staten och kyrkan måste staten ha ett grundläggande ansvar för utbildningen av kyrkomusiker. Kyrkomusikernas insatser inskränker sig dessutom ingalunda till den religiöst betonade musiken utan spelar också stor roll för musiklivet i allmänhet.

Musikutbildningskommitténs förslag bör därför i huvudsak kunna läggas till grund för en reform i fråga om kyrkomusikorganisationen och utbildningen av kyrkomusiker. Särskilt bör beaktas förslaget vad avser kyrkomusiker med musikpedagogisk kompetens. I den mån kommittén avsett att kyrkomusikerutbildningen skall förläggas till de föreslagna musikfackskolorna får dock andra lösningar sökas, eftersom kompetensgrundande musikfackskolor enligt propositionen inte kommer att inrättas. Förslag bör sålunda skyndsamt föreläggas riksdagen angående kyrkomusikorganisationen och utbildningen av kyrkomusiker.

Kursinstitut

Det är angeläget att förnyelse sker inom musikutbildningen när det gäller metoder och innehåll. Detta understryks också kraftigt i propositionen. Där föreslås emellertid inte några åtgärder för att åstadkomma en sådan förnyelse. Enligt vår mening bör ett kursinstitut inrättas för att nödvändiga förnyelsemöjligheter skall stå till buds.

Till institutet bör en del av kursverksamheten på musikens område förläggas. Där bör vidare göras musikaliska försök och experiment. Musikforskning ägnad att förnya musiken bör också förekomma.

Den närmare utformningen av kursinstitutet bör bli föremål för skyndsamt utredning, varefter förslag bör föreläggas riksdagen.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte vid sin behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 25

1. anhålla om fortsatta överväganden och förslag enligt i motionen angivna grunder i fråga om samordningen av den frivilliga musikundervisningen,

2. uttala att statsbidrag må utgå till kommunala musikskolor enligt samma grunder som gäller för det allmänna kommunala skolväsendet,

3. anhålla om skyndsamt beredning samt förslag enligt i motionen anförda grunder i fråga om kyrkomusikorganisationen och utbildningen av kyrkomusiker,

4. anhålla om skyndsamt utredning samt förslag enligt i

motionen anförda grunder i fråga om inrättande av ett kursinstitut.

Stockholm den 19 mars 1970

Gunnel Jonäng (cp) P. O. Sundman (cp) Anna-Lisa Nilsson (cp)

Nr 1181

Av herrar **Källstad** och **Mattsson**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 25, angående musik- och dansutbildning m. m.*

(Lika lydande med motion nr 1024 i Första kammaren)

Stockholm den 19 mars 1970

Thorvald Källstad (fp) Lennart Mattsson (cp)
